

nostenské záložny, vymáhajícímu věřiteli, nýbrž následujícímu, Občanské záložně. Rekursní soud přiřkl výtěžek prodeje oněch svršků vymáhajícímu věřiteli.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Občanské záložny.

Důvody:

Sporným jest již jenom, zda pominulo soudním smírem ze dne 22. září 1923, kterým vymáhající věřitel H. následkem vylučovací žaloby, podané na něho Živnostenskou záložnou v R., uznal její vlastnictví k některým u dlužníku zabaveným a nyní exekučně prodaným předmětům a svolil k zrušení exekuce ohledně nich, jeho exekuční právo zástavní a tím i nárok na zaplacení z dražebního výtěžku. Rekursní soud uznal, že exekuční zástavní právo Josefa H-a nepominulo. K tomu by bývalo třeba, by exekuční soud zrušil podle onoho smíru exekuci, čehož však neučinil, poněvadž nikdo toho nenavrhoval. Mylným jest názor stěžovatelky, že exekuční soud byl povinen, exekuci zrušiti z úřadu. Podle §u 37 ex. ř. může se tak státi jenom, když vylučovací žalobě bylo právoplatně, tedy rozsudkem, vyhověno; byl-li spor ukončen smírem, nebyl exekuční soud povinen, ba ani oprávněn, tak učiniti bez návrhu stran. Návrh na zrušení exekuce nebyl učiněn ani ve smíru samém, neboť žalovaný udělil v něm jenom svolení ku zrušení exekuce, ani dodatečně, smír zustal na exekuci bez jakéhokoliv vlivu a stranám zustalo volno, by smír kdykoliv později novým ujednáním změnily, a sporné poměry jinak upravily. Ze smluvní svobody stran plyne také, že stěžovatelka není k dovolací stížnosti vůbec oprávněna. Smír ze dne 22. září 1923 tvoří právo jen mezi stranami, které jej ujednaly, nemá významu pro nikoho jiného, stěžovatelka nemohla z něho nabýti práv. Nesrozumitelným jest, dovoláváno-li se věcné a proto i proti třetím osobám účinné podstaty práva zástavního. Měla-li stěžovatelka na mysli vlastnické právo Živnostenské záložny, stačí poukázati na to, že záleželo pouze na vlastníkovi, zda, proti komu a do jaké míry chce své vlastnictví uplatniti či neuplatniti, třetí osoby nemají práva požadovati, by ho bylo dbáno.

Čís. 3867.

Nejde o půjčku, nýbrž o smlouvu pachtovní, bylo-li užívání věci přenecháno na určitý čas s tím, že uživatel ponese břemena.

(Rozh. ze dne 14. května 1924, Rv II 289/24.)

Na jaře 1922 odevzdala žalobkyně žalovanému svou usedlost s tím, že beztak zamýšlí odevzdati hospodářství synu žalovaného; žalovaný nechť mezitím hospodaří na usedlosti, až jeho 21letý syn nabude schopnosti k samostatnému vedení hospodářství. Úplata v penězích smluvena nebyla, žalovaný měl nésti dávky a břemena. Tvrdíc, že žalovaný špatně hospodaří, domáhala se na něm žalobkyně, by usedlost vyklidil a jí i se zásobami a příslušenstvím odevzdal. Ob a n i ž š í s o u d y vyhověly

žalobě, o d v o l a c í s o u d z těchto d u v o d ů: Smlouva, o niž tu jde, jest bezpochybně platná. Touto úmluvou má ve prospěch žalovaného býti zřízena mezeitimní správa do té doby, až syn jeho František nabude schopnosti k samostatnému převzetí hospodářství. Kdyby postup usedlosti Františkovi byl již platnou smlouvou závazně zaručen, rovnalo by se právo žalovaného na vedení »mezeitimního hospodářství« poživacímu právu nebo manželovu právu na správu a požívání (ve smyslu Šu 1237 obč. zák.); v takovém případě bylo by libovolné odvolání této správy vlastníci usedlosti vyloučeno. Jinak má se věc v tomto případě. František K. nenabyl ještě práva na odevzdání usedlosti. Dodatek v základní úmluvě (odevzdávám ti hospodářství mezeitimně, až tvůj syn nabude schopnosti k samostatnému hospodaření) vyslovuje pouhou pohnutku pro mezeitimní správu žalovaného. Touto úmluvou nebyla žalobkyně nucena postoupiti usedlost; byla proto i oprávněna odvolati mezeitimní hospodářství žalovaného kdykoliv, to tím spíše, že sama má libovolně posouditi schopnost Františka K-a k převzetí usedlosti.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Smlouvu toho obsahu, jak ji nižší stolice zjišťují, nelze pokládati za půjčku podle Šu 971 obč. zák., ježto nešlo o používání bezúplatné, nýbrž za smlouvu pachtovní. Užívání přenecháno bylo na omezený čas (§ 1090 obč. zák. a § 1096 obč. zák. na rozdíl od Šu 1122 obč. zák.). I cena, za niž užívání přenecháno, určena jest způsobem odpovídajícím Šu 1090. Břemena, jež měl žalovaný nésti, byla v čase smlouvy známa a představují určitou cenu dle Šu 1090 obč. zák. Platnost nájemní nebo pachtovní smlouvy není dotčena tím, že pachtýř kromě určité ceny má konati i platy a nésti náklady v neurčité výši, na příklad náklad na udržování nebo i na obnovení předmětu nájemního, povinnost platiti daně proměnlivé výše, platiti požární pojistné a t. d. (t. zv. Akcidencie smlouvy pachtovní). Jde tudíž v tomto sporu o otázku, zda žalobkyně smí žádati vrácení pachtovního předmětu. Při ujednání smlouvy nepočítaly strany výslovně s možností, že vůbec nedojde k tomu, aby syn žalovaného, nabudav schopnosti hospodařiti, nepřevzal hospodaření na realitě žalobkyně, kterýžto případ nastal dle zjištění nižších stolic, když žalobkyně za sporu prohlásila, že synu žalovaného hospodaření vůbec nepřenechá. Se zřetelem na zásadu poctivosti v právním životě (§ 863 obč. zák.) nelze ze smlouvy, nižšími stolicemi zjištěné, dovozovati, že se žalovaný pro tento případ zavázal, usedlost ihned vykliditi. Neudržitelnost tohoto výkladu patrna jest zejména, vezme-li se v úvahu případ, že by se byla žalobkyně v několika dnech po přesídlení žalovaného z V. do K. chtěla zbaviti svého závazku pouhým prohlášením, že synu jeho usedlost v užívání nepřenechá. S druhé strany není podkladu pro to, že žalobkyně i v takém případě chtěla žalovanému po celou označenou dobu učební ponechati užívání, ač nemůže dojíti k uskutečnění účelu, který dle vůle stran byl zajisté konečným cílem celé úmluvy a ne pouhým nezávazným motivem (§ 901 obč. zák.). Pro tento případ jde tedy o smlouvu pachtovní na neurčitou dobu, a při nedostatku jinakého

ujednání stran musí nastoupiti platnost Šu 1116 obč. zák., dle něhož lze poměr pachtovní na neurčitou dobu uzavřený skončiti 6měsíční výpovědí. Že výpověď taková byla dána, nebylo ani tvrzeno. K vývodům prvního soudce se podotýká, že nebylo věci žalovaného, aby namítal nedostatek výpovědi, nýbrž že stačilo, že trval na jsoucnosti smluvního poměru, naopak bylo věci žalobkyně, by tvrdila skutečnosti, zakládající její nárok na vrácení pachtovního předmětu, a by je prokázala.

Čís. 3868.

I. Byla-li žalobní žádost obmezena za řízení v I. stolici na útraty sporu, jest o ní rozhodnouti usnesením.

II. Byla-li žalobní žádost obmezena za pravidelného řízení před okresními soudy na útraty sporu, je dále jednati podle předpisů pro řízení ve věcech nepatrných.

(Plenární usnesení ze dne 20. května 1924, čís. pres. 298/24.)

U odvolacích (rekursních) soudu, právě tak jako u Nejvyššího soudu, není jednotným způsobem řešena otázka, jakým opravným prostředkem jest napadati rozhodnutí ve příčině nákladů sporu, byla-li žádost žalobní během řízení v I. stolici obmezena jen na útraty sporu. Kdežto některá rozhodnutí, odvolávajice se na předpis Šu 55 c. ř. s., pokládají za přípustný *r e k u r s* (R I 1138/20, R II 409/21, R I 995/22, R I 347/23, R I 647/23), jiná rozhodnutí, vylučujice použití Šu 55 c. ř. s. na takové případy, připouštějí *o d v o l á n í* (R I 1405/21, R II 324/22, R I 1483/22, R I 31/23, R I 333/23, Rv II 244/23, R II 440/23, R I 217/24, R I 235/24). Sem spadá též otázka, dávající podnět k různosti názorů, zdali takové obmezení žalobní žádosti ve sporech před okresními soudy má za následek přechod pravidelného řízení v řízení předepsané ve *v ě c e c h n e p a t r n ý c h* (R II 451/21, R II 377/22 a R II 475/22). Aby v těchto otázkách docíleno bylo jednotnosti soudního rozhodování, předložil první president Nejvyššího soudu věc plenárnímu senátu, jenž se usnesl na shora uvedených právních zásadách.

D ů v o d y:

I. Abychom dospěli ke správnému řešení sporné otázky pod čís. I. uvedené, nemůžeme se obmeziti jen na otázku: »zda rekurs či odvolání«, nýbrž musíme jíti hlouběji až k předmětu opravných prostředků a zkoumati, v jaké formě má býti vydáno rozhodnutí o návrzích stran na přiznání útrat sporu proti straně druhé v těch případech, kdy k rozhodnutí o žalobním nároku vůbec nedojde. Odpovědí na tuto otázku rozřešena bude též otázka opravných prostředků sama sebou, protože řádnými opravnými prostředky z *r o z s u d k ů* jsou odvolání a dovolání (§§ 461 a 502 c. ř. s.), z *u s n e s e n í* pak jen rekurs, případně dovolací rekurs (§§ 514 a 528 c. ř. s.). Jde tu o případy, ve kterých žalobce, aniž by formálně žalobu zpět vzal, svůj žalobní nárok z jakéhokoliv důvodu (po pravidle pro uspokojení po podané žalobě)